O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY VA O‘RTA MAXSUS TA’LIM VAZIRLIGI

TOSHKENT DAVLAT TEXNIKA UNIVERSITETI

«ТАСДИҚЛАЙМАН»
Ректор ____________ С.М.Турабджанов
2019 йил "27" 05

Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги
____
2019 йил "4" 10
Рўйхатга олинди: № БД-5610600 3.04
№ БД-5610100 3.04
2019 йил "17" 08

XIZMAT KO‘RSATISHNI TASHKIL QILISH

FAN DASTURI

Bilim sohasi:	600.000	- Xizmatlar.
Ta’lim sohasi:	610.000	- Xizmat ko‘rsatish.
Ta’lim yo‘nalish(lari):	5610100	-Xizmatlar sohasi (avtomobil transporti)
	5610600	-Xizmat ko‘rsatish texnikasi va texnologiyasi (qishloq xo‘jalik texnikasiga xizmat ko‘rsatish).

Toshkent – 2019

O‘zbekiston Respublikasi Oliy va o‘rta maxsus ta’lim vazirligining 2019 yil "4" 10 dagi 892 sonli buyrug‘ining 2 - ilovasi bilan fan dasturi ro‘yxati tasdiqlangan.

Fan dasturi Oliy va o‘rta maxsus, kasb-hunar ta’limi yo‘nalishlari bo‘yicha O‘quv-uslubiy birlashmalar faoliyatini Muvofiqlashtiruvchi Kengashning 2019 yil "17" 08 dagi 4 - sonli bayonnomasi bilan ma’qullangan.

Fan dasturi Islom Karimov nomidagi Toshkent davlat texnika universitetida ishlab chiqilgan.

Tuzuvchilar:

Irgashev A.	- ToshDTU "Xizmat ko‘rsatish texnikasi" kafedrasi professori, texnika fanlari doktori
Jo‘raeva G.Sh.	ToshDTU, "Xizmat ko‘rsatish texnikasi" kafedrasi dotsenti

Taqrizchilar:

Kadirshoev T.	- Toshkent avtomobil yo‘llari loyihalash, qurish va eksplutasiyasi instituti dotsenti, texnika fanlari nomzodi;
Maxkamov Q.X.	- ToshDTU "Xizmat ko‘rsatish texnikasi" kafedrasi professori, texnika fanlari doktori.

Fan dasturi Toshkent davlat texnika universitet Kengashida ko‘rib chiqilgan va tavsiya qilingan (2019 yil "27" 05 dagi "10" – sonli bayonnoma).

I. O'quv fanining dolzarbligi va oliy kasbiy ta'limdagi o'rni

"Xizmat ko'rsatishni tashkil qilish" fanining dolzarbligi dasturda mashinalarga rejali, buzilishni oldini oluvchi texnik xizmat ko'rsatish va ta'mirlash tizimini, mashinaning texnik holatini diagnostika qilish, mashina agregatlarini, uzellarni nazorat qilish va rostlash, mashina va uning agregatlari texnik xizmat ko'rsatish va ularni ta'mirlash, xizmat ko'rsatishda marketing va dililerlik tizimini tashkil qilish jarayonlari keltirilgan hamda davlat va hukumatning agrosanoat kompleksini rivojlantirish qarorlarini mashinalarga texnik xizmat ko'rsatish korxonalarida joriy etish masalalari, mamlakatimiz va xorijiy mamlakatlarning fan va texnika yutuqlari asosida yoritib berilishi ko'zda tutilgan.

"Xizmat ko'rsatishni tashkil qilish" fani kasbiy ta'limdagi o'rni o'quv rejasida rejalashtirilgan umumkasbiy fanlarni bilishga asoslanadi, 8-semestda o'itiladi va ixtisoslik fanlari hamda bitiruv malakaviy ishini bajarishda bazaviy bilim vazifasini o'taydi.

II. O'quv fanining maqsadi va vazifasi

Fanni o'qitishdan maqsad – talabalarda fanning rivoji va istiqboli, mashinalarga xizmat ko'rsatish va ta'mirlashni tashkil qilish, mashinalarni ta'mirlash va ularga texnik xizmat ko'rsatish usullari, korxonaning texnikaviy tayyorgarligini tashkil qilish, texnik me'yorlash va mehnatga haq to'lash, ishlab chiqarish jarayonini tashkil qilish, korxonani texnik-iqtisodiy baholash masalalari bo'yicha ma'lumotlar, davlat va hukumatning agrosanoat kompleksini rivojlantirish qarorlari hamda mamlakatimiz va chet ellar fan va texnika yutuqlari asosida yoritishni ko'zda tutgan holda amalga oshirish bo'yicha bilim, ko'nikma va malaka shakllantirishdir.

Fanning vazifasi – uni o'rganuvchilarga: hamda bitiruv malakaviy ishini bajarishda bazaviy bilim vazifasini o'taydi. Mashinalarga xizmat ko'rsatish va ta'mirlashni asosiy yo'nalishlarini va tashkil qilish shakllarini, mashinalarni ta'mirlash uslub va usullarini, jumladan texnik xizmat ko'rsatish va ta'mirlashni rejali buzilishni oldini olish, mashinalarga xizmat ko'rsatish va ta'mirlash korxonalarida mehnatni tashkil qilish. Korxonani texnik tayyorgarligini tashkil qilishni, ta'mirlash xizmat ko'rsatish ishlab chiqarishini asosiy vazifalari va bosqichlarini, konstruktorlik va texnologik tayyorgarlikni tashkil qilishni va tashkiliy- iqtisodiy tayyorgarlikni bilishi va ulardan foydalana olishi.

III. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari)

1-modul. "Xizmat ko'rsatishni tashkil qilish" faniga kirish. Xizmat ko'rsatish va ta'mirlashni tashkil qilish yo'nalishlari va shakllari

1-mavzu. Texnik xizmat ko'rsatish va ta'mirlashni tashkil qilish, mashina, agregat, uzel va detallarni resursini oshirish texnologiyalarini xizmat ko'rsatish sohasiga joriy etish.

2-mavzu. Mashinalarni ta'mirlashni tashkil qilish metodlari va usullari: texnikaviy xizmat ko'rsatish va ta'mirlashning rejali-oldini olish tizimi; texnik xizmat ko'rsatish va ta'mirlash korxonalarida mehnatni tashkil qilish shakllari.

3-mavzu. Xizmat ko'rsatish korxonasini texnikaviy tayyorlashni tashkil qilish: ta'mirlash-xizmat ko'rsatish ishlab chiqarishini texnikaviy tayyorlashning asosiy vazifalari va bosqichlari; konstruktorlik va texnologik tayyorgarlikni tashkil qilish; tashkiliy-iqtisodiy tayyorgarlik.

2-modul. Xizmat ko'rsatishda mehnatni texnikaviy me'yorlash va mehnat haqini to'lash

4-mavzu. Xizmat ko'rsatishda mehnatni texnikaviy me'yorlash vazifalari va metodlari; xizmat ko'rsatish va ta'mirlashda ishlarning alohida turlarini me'yorlash; ishchilar va muhandis-texnik xizmatchilarning mehnat haqini to'lash tizimlari; mehnatni ilmiy tashkil qilish.

3-modul. Xizmat ko'rsatishda ishlab chiqarish jarayonini tashkil qilish

5-mavzu. Xizmat ko'rsatishda ishlab chiqarish jarayonini tashkil qilish: prinsiplari; xizmat ko'rsatish va joriy ta'mirlashda ishlab chiqarish postlarining sonini aniqlash; ishlab chiqarish jarayonini grafoanalitik modellashtirish; ta'mirlash-xizmat ko'rsatish korxonasining ishlashini kalendar rejalash.

6-mavzu. Ish rejimi va vaqt fondi; ta'mirlash bo'yicha ishlar hajmini hisoblash metodlari; texnikaviy xizmat ko'rsatish va ta'mirlash bo'yicha ishlar hajmini hisoblash va taqsimlash; ta'mirlash-xizmat ko'rsatish korxonasining dasturini aniqlash metodikasi.

4-modul. Xizmat ko'rsatish korxonasini texnik-iqtisodiy baholash

7-mavzu. Xizmat ko'rsatish korxonasini texnik-iqtisodiy baholash: transport vositalari ta'mirlash-xizmat ko'rsatish korxonasining asosiy texnikaviy-iqtisodiy ko'rsatkichlari; ta'mirlash-xizmat ko'rsatish ishlarining tannarxini hisoblash.

қабул қилинганининг 24 йиллигига бағишланган тантанали маросимдаги маъруза 2016 йил 7 декабрь. – Т.: "Ўзбекистон" НМИУ, 2016. – 48 б.

4. Мирзиёев Ш.М. Буюк келажагимизни мард ва олижаноб халқимиз билан бирга қурамиз. - Т.: "Ўзбекистон" НМИУ, 2017. – 488 б.

5. Ўзбекистон Республикасини янада ривожлантириш бўйича Ҳаракатлар стратегияси тўғрисида. - Т.:2017 йил 7 февраль, ПФ-4947-сонли Фармони.

6. Рассказов М.Я. Организация ремонтного производства агропрома. М.: Колос 2000.- 208 с.

7. Скиба А.П. Управление ремонтным производством в сельском хозяйстве. М.: Колос, 2000 -236 с.

Internet saytlari:

1. www. gov.uz. Ўзбекистон Республикаси хукумати портали
2. www.lex.uz. Ўзбекистон Республикаси Қонун хужжатлари маълумотлари миллий базаси.
3. http:// www. ziyonet.uz. Таълим портали.
4. http:// www. dvs.ru
5. http:// www. dvs-forever.ru
6. http:// www. dvs-madi.ru

•talabaning o'quv-ilmiy-tadqiqot ishlarini bajarish bilan bog'liq bo'lgan fanlar bo'limlari va mavzularni chuqur o'rganish;

•faol va muammoli o'qitish uslubidan foydalaniladigan o'quv mashg'ulotlari;

•masofaviy (distanstion) ta'lim.

Tavsiya etilayotgan mustaqil ishlarning mavzulari

1. Dilerlik xizmati asosidagi texnik xizmat ko'rsatish tizimi.
2. Korxonalarida joriy ta'mirlashdagi mehnatni tash qilish.
3. Xorij mamlakatlarda mashinalarga dilerlik xizmat ko'rsatish va uni tashkil qilinishi.

VII. Asosiy va qo'shimcha o'quv adabiyotlar hamda axborot manbaalari

Asosiy adabiyotlar

1. Ш.А. Шообидов, А.Иргашев. Техник сервисни ташкил қилиш. Ўкув қўлланма. ТошДТУ, 2009. 100 б.
2. В.В.Варнаков, В.В.Стрельцов и др. Технический сервис машин сельскохозяйственного назначения. М.: Колос, 2001.-253 с.
3. М.А.Икромов ва бошқ. Автотранспорт воситалари сервиси Т.: ТАЙИ, 2006.
4. Ernst G. Frankel. Management Technological Change. The Great Challenge of Management to the Future, 2000. -328. – p.

Qo'shimcha adabiyotlar

1. Мирзиёев Ш.М. Танқидий таҳлил, қатъий тартиб-интизом ва шахсий жавобгарлик – ҳар бир раҳбар фаолиятининг кундалик қоидаси бўлиши керак. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2016 йил якунлари ва 2017 йил истиқболларига бағишланган Ўзбекистон Республикаси Президентининг нутқи. //Халқ сўзи газетаси. 2017 йил 26 январь, №11.
2. Мирзиёев Ш.М. Эркин ва фаровон, демократик Ўзбекистон давлатини биргаликда барпо этамиз. Ўзбекистон Республикаси Президентининг лавозимига киришиш тантанали маросимига бағишланган Олий Мажлис палаталарининг қўшма мажлисидаги нутқи. –Т.: "Ўзбекистон" НМИУ, 2016. – 56 б.
3. Мирзиёев Ш.М. Қонун устуворлиги ва инсон манфаатларини таъминлаш – юрт тараққиёти ва халқ фаровонлигининг гарови. Ўзбекистон Республикаси Конституцияси

5-modul. Qishloq xo'jalik texnikasiga ta'mirlash xizmatini ko'rsatishni amalga oshiruvchi bazalar

8-mavzu. Ta'mirlash-xizmat ko'rsatish bazasining strukturasi, korxonalar tipi va ularning xarakteristikasi, ish joylarini tashkil etish, mashinalarni sotuvga chiqarishdan oldingi ularga xizmat ko'rsatish.

9-mavzu. Ta'mirlash-xizmat ko'rsatish bazasini tashkil qilish: qishloq xo'jalik texnikasi ta'mirlash-xizmat korxonalarni ixtisoslashtirish, konsentrasiyalash va kooperasiya asosida birlashtirish.

6-modul. Qishloq xo'jalik texnikalariga texnik xizmat ko'rsatish va ta'mirlash korxonasining yillik ishlab chiqarish faoliyatini aniqlash

10-mavzu. Qishloq xo'jalik texnikalariga texnik xizmat ko'rsatish va ta'mirlash korxonasining yillik ishlab chiqarish faoliyatini aniqlash: texnik xizmat ko'rsatish va qishloq xo'jalik texnikasini ta'mirlash va ularga texnik xizmat ko'rsatish strategiyani tanlash, ta'mirlash va texnik xizmat ko'rsatishdagi mehnat sarfini hisoblash.

11-mavzu. Ta'mirlash-xizmat ko'rsatishning mehnat sarfini umumlashtirilgan miqdorini hisoblash metodikasi, ta'mirlash-xizmat ko'rsatishning texnologik uskunalarga bo'lgan talabni aniqlash.

7-modul. Xizmat ko'rsatish korxonasining yillik mexnat sarfini ish turlari bo'yicha taqsimlash va qishloq xo'jalik texnikasini ta'mirlash korxonasining tarkibini aniqlash

12-mavzu. Yillik mehnat sarfini ta'mirlash xizmat ko'rsatish bazalarini ob'ektlari bo'yicha taqsimlash, yillik mexnat sarfini ish turlari bo'yicha taqsimlash va ta'mirlash korxonasining tarkibini aniqlash.

13-mavzu. Ta'mirlash korxonasining asosiy ko'rsatkichlarini hisoblash: ishchi va uskunalar ish rejimi va vaqt fondlarining vazifasi, ta'mirlash korxonasining shtati (doimiy ishlovchilari), ta'mirlash korxonasi uchun talab etilgan uskunalar sonini hisoblash va ularni tanlash, ta'mirlash, xizmat ko'rsatish texnologik jarayon uchun zarur bo'lgan maydonini hisoblash.

8-modul. Texnik xizmat ko'rsatishda marketing va dilerlik tizimi

14-mavzu. Texnik xizmat ko'rsatish tizimida marketing; dilerlik korxonalarida marketing; dilerlik xizmatining texnikaviy jihatlari; dilerlik xizmatining tashkiliy sxemasi.

IV. Amaliy mashg'ulotlar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar

Amaliy mashg'ulotlarda talabalar mashinalarga xizmat ko'rsatish va ta'mirlashni tashkil qilish usullarini, mashinalarga mashinalarga xizmat ko'rsatish va ta'mirlash usullarini, korxonani texnikaviy

tayyorlashni tashkil qilishni, texnik me'yorlash va mexnatga haq to'lashni, mashinalarga xizmat ko'rsatish va ta'mirlash ishlab chiqarish jarayonini tashkil qilishni, mashinalarga xizmat ko'rsatish va ta'mirlash korxonasini texnik-iqtisodiy ko'rsatkichlarini aniqlashni, xizmat ko'rsatishdagi marketing va diler xizmatini o'rganadilar.

Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

1. Mashinalarga texnik xizmat ko'rsatish va ularni ta'mirlash tizimini o'rganish.
2. Mashinalarni ta'mirlash va ularning turlarini o'rganish.
3. Xizmat ko'rsatish korxonalarida mehnatni tashkil qilish shakllari.
4. Ta'mirlash-xizmat ko'rsatishni tashkil qilishda ishlab chiqarishning texnik tayyorgarligini o'rganish.
5. Ta'mirlash-xizmat ko'rsatishda konstruktorlik, texnologik va tashkiliy-iqtisodiy tayyorgarlikni tashkil qilish.
6. Ta'mirlash-xizmat ko'rsatish jarayonida me'yorlash va uning ko'rsatgichlari.
7. Ta'mirlash-xizmat ko'rsatish jarayonida me'yorlash usullarini o'rganish.
8. Ta'mirlash-xizmat ko'rsatishda bajariladigan ishlarning turlari bo'yicha me'yorlash.
9. Ta'mirlash-xizmat ko'rsatishda ishchi va muxandis-texnik xodimlarning mehnatiga haq to'lash tizimini o'rganish.
10. Ta'mirlash-xizmat ko'rsatish korxonalarida mehnatni ilmiy asosda tashkil qilish jarayoni.
11. Ta'mirlash-xizmat ko'rsatish ishlab chiqarish jarayonini tashkil qilish prinsiplarini o'rganish.
12. Ta'mirlash-xizmat ko'rsatish korxonasining bandligini taqvimiy rejalashtirish.
13. Ta'mirlash-xizmat ko'rsatish korxonasining ish rejimini va vaqt fondini o'rganish.
14. Ta'mirlash-xizmat ko'rsatish ishlarining hajmini hisoblash va uni ustaxonalar bo'yicha taqsimlash.
15. Ta'mirlash-xizmat ko'rsatish korxonasining asosiy texnik iqtisodiy ko'rsatgichlarini aniqlash.
16. Xorij dilerlik xizmatining texnik va iqtisodiy tomonlarini o'rganish.

V. Laboratoriya mashg'ulotlari bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar

Laboratoriya mashg'ulotlarda talabalar bajariladigan ishlarni turlari bo'yicha me'yorlashni, ta'mirlash-xizmat ko'rsatish korxonalarida mehnatni ilmiy asosda tashkil qilishni, ta'mirlash-xizmat ko'rsatish korxonasining bandligini taqvimiy rejalashtirishni, ta'mirlash-xizmat ko'rsatish korxonasining ish rejimini va vaqt fondini, ta'mirlash-xizmat ko'rsatish ishlarining hajmini hisoblash o'rganadilar.

1. Ta'mirlash-xizmat ko'rsatishda bajariladigan ishlarni turlari bo'yicha me'yorlash.
2. Ta'mirlash-xizmat ko'rsatish korxonalarida mehnatni ilmiy asosda tashkil qilish jarayoni.
3. Ta'mirlash-xizmat ko'rsatish korxonasining bandligini taqvimiy rejalashtirish.
4. Ta'mirlash-xizmat ko'rsatish korxonasining ish rejimini va vaqt fondini o'rganish.
5. Ta'mirlash-xizmat ko'rsatish ishlarining hajmini hisoblash va uni ustaxonalar bo'yicha taqsimlash.

VI. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar

Ushbu o'quv fani bo'yicha talabaning mustaqil ishi ma'ruzalar matni va tavsiya etilgan adabiyotlar bilan ishlashni, texnik xizmat ko'rsatishni tashkil qilish bo'yicha amaliy ko'nikmalarni egallashni, laboratoriya ishlarini o'tishga tayyorgarlik ko'rishni, sinov natijalariga ishlov berishni, kurs loyihasiga ijodiy yondoshib mustaqil bajarishni o'z ichiga oladi.

Talaba mustaqil ishni tayyorlashda muayyan fanning xususiyatlarini hisobga olgan holda quyidagi shakllardan foydalanish tavsiya etiladi:

- darslik va o'quv qo'llanmalar bo'yicha fan boblari va mavzularini o'rganish;
- tarqatma materiallar bo'yicha ma'ruzalar qismini o'zlashtirish;
- avtomatlashtirilgan o'rgatuvchi va nazorat qiluvchi tizimlar bilan ishlash;
- maxsus adabiyotlar bo'yicha fanlar bo'limlari yoki mavzulari ustida ishlash;
- yangi texnikalarni, apparaturalarni, jarayonlar va texnologiyalarni o'rganish;